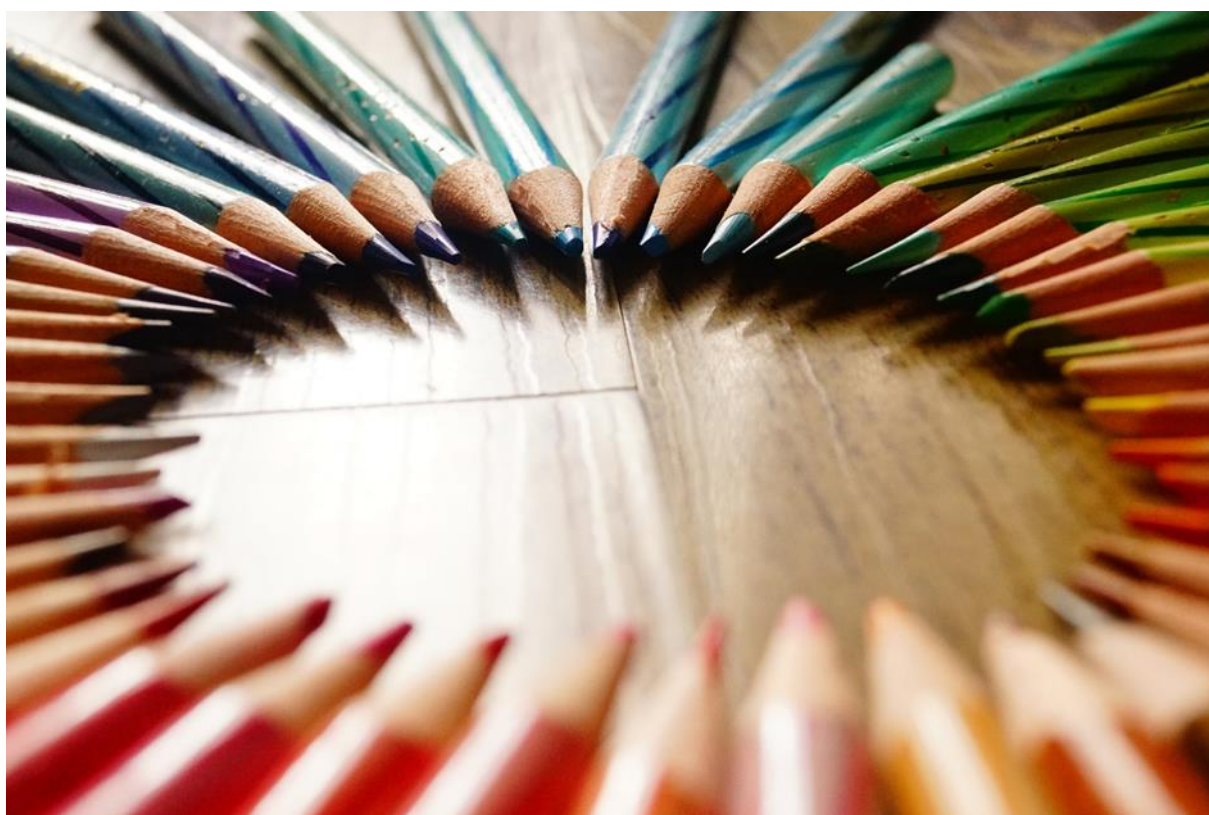

PRIATEĽSTVO, SOCIÁLNA OPORA A SÚDRŽNOSŤ V ŠKOLSKEJ TRIEDE

 Učenie nás baví

CHARAKTERISTIKA ZÁŽITKOVÉHO BLOKU

Hlavný cieľ: uvedomiť si význam priateľstva a spolupráce, rozvíjať súdržnosť v školskej triede

Čiastkové ciele:

- získať zručnosti v oblasti kooperácie,
- naučiť sa vnímať dynamiku skupiny,
- uvedomiť si, ako rôzne vlastnosti a správanie ovplyvňujú kvalitu kamarátskych vzťahov,
- rozvíjať zručnosti spojené s kooperatívnym riešením konfliktov v kamarátskych vzťahoch,
- rozvíjať empatiu a citlivosť k interpersonálnej rozmanitosti,
- uvedomiť si význam sociálnej opory,
- rozvíjať zručnosti spojené s vyhľadávaním sociálnej opory.

Priblíženie obsahového zamerania: Pozitívna a spolupracujúca klíma v školskej triede je jedným z dôležitých predpokladov úspešného učenia a kladného vzťahu detí ku škole. V niektorých triedach takáto klíma môže vzniknúť aj spontánne, no často je potrebné deti prostredníctvom aktívneho, zážitkového učenia „učiť“, ako spolupracovať, zvyšovať súdržnosť skupiny, budovať priateľstvá a rešpektovať prirodzené odlišnosti medzi spolužiakmi a spolužiačkami.

Cieľová skupina: nižšie sekundárne vzdelávanie (vek 9 – 15 rokov), vybrané aktivity sú vhodné aj pre vyššie sekundárne vzdelávanie, zážitkový blok ako celok je vhodný najmä pre piate a šieste ročníky, pre novovytvorené triedne kolektívy, alebo pre skupiny s novými žiakmi a žiačkami.

Medzipredmetové vzťahy: psychológia (vybrané aktivity možno použiť pri výučbe tém zo sociálnej psychológie), sociálno-psychologický tréning (zoznamovanie, spolupráca v skupine, sociálne vnímanie, riešenie konfliktov), občianska náuka (jedinec v spoločnosti), etická výchova (priateľstvo, medziľudské vzťahy), slovenský jazyk (opis)

Prepojiteľnosť v rámci prierezových tém: Osobnostný a sociálny rozvoj, Multikultúrna výchova (vybrané aktivity), Mediálna výchova (vybrané aktivity)

Dĺžka trvania a časový harmonogram: 180 minút (4 x 45, resp. 2 x 90 minút)

Metódy: dialogické metódy, inscenačné metódy, prípadové metódy, didaktické hry, metódy rozvoja tvorivosti a kritického myslenia

Pomôcky, ktoré si pripraví učiteľ/učiteľka:

nafukovací balón (príp. balóny)

špagát

počítač s dataprojektorom

Usporiadanie miestnosti: kruhové alebo tradičná trieda s väčším voľným priestorom pred tabuľou alebo za lavicami

ZOZNAM TECHNÍK:

- Kto je kto? (trvanie: 20 - 30 minút, 2 strany pracovných listov)
- SPOLUpráca (trvanie: 2x20 minút)
- Môj svet (trvanie: 45 minút, 2 strany pracovných listov)
- Byť iný (trvanie: 25 - 30 minút, 11 strán pracovných listov)
- Oslava pre kamaráta (trvanie: 20 – 30 minút, 2 strany pracovných listov)
- BFF alebo recept na priateľstvo (trvanie: 45 minút, 3 strany pracovných listov)

Časové trvanie jednotlivých aktivít je orientačné a je možné ho skrátiť či predĺžiť v rámci modifikácie aktivity ako i prispôbiť rôznym cieľovým skupinám z pohľadu špecifik ich zloženia, počtu, veku a pod.

Celý dokument má rozsah 30 strán.

Ďalšie informácie k zážitkovému bloku:

- Tieto materiály sú určené najmä pre učiteľov a učiteľky. Ich komerčné využitie a zverejňovanie na ďalších internetových stránkach bude považované za porušenie autorských práv.
- Pôvodná podoba zážitkového bloku bola publikovaná ako Sokolová, L. (2017). Priateľstvo, sociálna opora a súdržnosť v školskej triede. In: Lemešová, M. (zost.): *Psychológia zážitkom*. 2. preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2017. [29 s.] ISBN 978-80-223-4258-2.
- Autorom fotografie na titulnom liste tohto zážitkového bloku je Shwetangi Gupta, ktorý ju zverejnil v rámci databázy [Unsplash](https://unsplash.com). Ak nie je uvedené inak, fotografie použité v rámci tohto bloku pochádzajú z tejto databázy voľne dostupných fotografií.
- Jednotlivé zážitkové bloky dostupné ako e-booky z webstránky www.ucenienasbavi.sk sú navzájom odlišené úvodnou fotografiou a špecifickou farbou (v nadpisoch, pracovných listoch aj ako orámovanie). Slúži pre ľahšiu orientáciu medzi viacerými blokmi a má uľahčiť vyhľadávanie v tlačenej dokumente.
- V dokumente sú vytvorené prepojenia medzi metodickým postupom a jednotlivými pracovnými listami. Po kliknutí na názov pracovného listu v metodickom postupe aktivity sa ihneď zobrazí požadovaný pracovný list.

UKÁŽKA ZO ZÁŽITKOVÉHO BLOKU

SPOLUpráca

Cieľ: rozvíjať schopnosť spolupracovať, získať zručnosti v oblasti kooperácie, naučiť sa vnímať dynamiku skupiny, podporiť kohéziu skupiny.

Trvanie: 25 minút pre každú z aktivít

Veľkosť skupiny: optimálne max. 20, vo väčšej skupine môžu hru hrať paralelne dve aj viac menších skupín

Pomôcky:

nafukovací balón

počítač s dataprojektorom a reproduktormi

Postup – úvod:

Na úvod premietneme triede krátke video (www.tvspoty.cz/znacka/de-lijn/ alebo www.youtube.com/watch?v=sx9iwwjVWzU), ide o reklamu na cestovnú kanceláriu, ktorá na príklade spoločenstiev zvierat prezentuje myšlienku, že je dobré cestovať v skupinách. Po sledovaní videa s triedou krátko diskutujeme o tom, čo im pri sledovaní videa napadlo, aké posolstvo z neho vyplýva. Prečo je dôležité spolupracovať? Potom prejdeme k aktivitám.

Postup 1:

Hráči a hráčky sa postavia do kruhu a držia sa za ruky. Učiteľ/učiteľka hodí do stredu kruhu nafukovací balón. Cieľom hry je dostať balón do vzduchu a čo najdlhšie si ho odrážať tak, aby nespadol na zem. Balón možno odrážať rukami, hlavou, plecami, hrudníkom alebo kolenami, ale nesmie sa doňho kopať nohami. V priebehu hry sa nesmie kruh rozpojiť. Cieľom hry je dosiahnuť čo najvyšší počet odrazení balónu. Ak balón spadne na zem, kruh sa preruší, alebo niekto do balónu kopne, začína sa počítať od začiatku.

TIP: Pred začiatkom hry je dobré nechať hráčov a hráčky, aby si vyskúšali odrážať balón rôznymi časťami tela, aby vedeli odhadnúť silu odrazu. Väčšiu skupinu možno rozdeliť na dva tímy, alebo možno hru sťažiť použitím viacerých balónov.

Postup 2:

Trieda sa rozdelí na skupinky po cca 8 – 10 hráčov a hráčok. Každá skupinka má za úlohu s použitím vlastných tiel a častí oblečenia poskladať nejaké slovo. Môžu sedieť, ležať, stáť... ale nesmú svoj výtvar nijako verbálne komentovať. Druhá skupina (príp. skupiny) hádajú, o aké slovo ide.

TIP: Hru možno použiť aj na hodinách cudzieho jazyka, príp. obmedziť výber slov na nejakú tematickú kategóriu podľa zamerania predmetu, triedy a pod.

Diskusia:

Čo bolo pri aktivitách náročné?

Ako sa vám aktivity páčili, čo vás najviac bavilo?

TIP: Ak aktivity použijeme na hodinách psychológie alebo občianskej náuky, môžeme ďalej diskutovať aj o tom, čo prispelo k tomu, že sa v priebehu hry spolupráca v skupine zlepšila (alebo zhoršila). Patria sem faktory ako zážitok úspechu resp. neúspechu skupiny a/alebo jednotlivca, zážitok súdržnosti/kohézie skupiny, rivalita s druhou skupinou a pod.